

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

**O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
31.03.2011.**

Sarajevo, maj/svibanj 2011. godine

UVOD.....	3
1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje lizing društava	4
1.2. Nadzor lizing sektora	5
2. UČESNICI NA TRŽIŠTU.....	5
2.1. Broj lizing društava	5
2.2. Vlasnička struktura.....	6
2.3. Broj zaposlenih u lizing društvima.....	6
3. STRUKTURA BILANSA STANJA.....	7
3.1. Struktura aktive	7
3.2. Kvalitet aktive	9
3.3. Vanbilansna evidencija – otpisana potraživanja.....	10
3.4. Plasmani prema broju ugovora i predmetu lizinga.....	10
3.5. Pojedinačno tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	13
3.6. Struktura pasive.....	14
4. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA	16
5. PONDERISANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE.....	16
6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	18
7. PRILOZI.....	20
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima.....	20
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava	21
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 31.03.2011. godine	22
Prilog 4. Pregled rezervi za FL lizing društava sa 31.03.2011. godine	22
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja	23
Prilog 6. Osnovni pokazatelji poslovanja.....	24
Prilog 7. Konsolidovani bilans uspjeha	24
Prilog 8. Rangiranje bilansne sume	25

UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH za prvi kvartal 2011. godine na osnovu analiza izvještaja o poslovanju koje lizing društva dostavljaju Agenciji na kvartalnoj osnovi (posredni – off site nadzor poslovanja) i podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni - on site nadzor poslovanja).

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” broj: 85/08 i 39/09). Zakonom su definisani uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada lizing društava, prava i obaveze subjekata u poslovima lizinga, upravljanje rizicima, finansijsko izvještavanje i nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Od dana stupanja na snagu Zakona o lizingu svih osam lizing društava, koliko ih posluje u Federaciji BiH, tokom prvog kvartala 2010. godine završilo je postupak usklađivanja sa Zakonom o lizingu, te je Agencija izdala rješenja o odobrenju za obavljanje poslova lizinga.

Negativni efekti globalne ekonomske i finansijske krize su krajem 2008. godine zaustavili ekspanziju rasta lizing društava, koja je doživjela svoj vrhunac u periodu od 2006. do 2008. godine.

U odnosu na 2009. godinu zabilježen je blagi porast poslovnih aktivnosti u 2010. godini koji se nastavlja i u prvom kvartalu 2011. godine, ali je nivo iznosa finansiranja daleko ispod vrijednosti iz perioda maksimalne ekspanzije lizing industrije u Federaciji BiH (2006-2008).

Bilansna suma sektora lizinga na dan 31.03.2011. godine iznosila je 1.082 miliona KM što je za 2,41% ili za 26.730 hiljada KM manje u odnosu na 31.12.2010. godine.

Podaci za prvi kvartal 2011. godine pokazuju da lizing društva u Federaciji BiH poslovanje nastavljaju sa blagim uzlaznim trendom i stabilizacijom pada bilansne sume. Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume lizing društava sa 31.12.2010. godine, dolazi se do zaključka da su bilansne sume kod sedam društava rasle za 5.553 hiljada KM u odnosu na kraj prethodne godine, dok je kod jednog društva evidentiran značajan pad bilansne sume (32.282 hiljada KM). Pored navedenog, evidentno je značajno smanjenje troškova rezervi za kreditne gubitke u odnosu na prvi kvartal 2010. godine (smanjenje od 76%), što ukazuje na činjenicu da su lizing društva u prethodnoj godini formirala adekvatan nivo rezervi za gubitke. Ukupan volumen finansiranja je veći za 21% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine.

Ukupan gubitak sektora lizinga iznosio je 10.942 hiljada KM i premašio je iznos osnovnog kapitala lizing društava, te je ukupan kapital sektora na kraju 2010. godine bio negativan u iznosu od 22.447 hiljada KM.

Neophodno je napomenuti da lošu finansijsku sliku ukupnog sektora generiše finansijski položaj jednog lizing društva. Pomenuto društvo je, posmatrano u kumulativu sektora, uzrokovalo gubitak veći od iznosa kapitala (što je još izraženije ukoliko se društvo pojedinačno posmatra). Poslovanje navedenog društva je pod posebnom pažnjom Agencije. Ukoliko se bilansne pozicije navedenog društva isključe iz kumulativa, preostali dio sektora

lizinga dobiva znatno drugačiju sliku (ukupni kapital je 55.066 hiljada KM, neto dobit 1.067 hiljada KM, ukupno otpisana potraživanja 23.920 hiljada KM).

Na dan 31.03.2011. godine, četiri lizing društva su iskazala negativan finansijski rezultat, od kojih je jedno društvo poslovalo sa gubitkom većim od iznosa kapitala. Jedno društvo koje je u prethodnim kvartalima 2010.godine iskazivalo gubitak veći od iznosa kapitala je dokapitalizirano u toku prvog kvartala 2011. godine, čime je pomenutom društvu omogućen nesmetan nastavak poslovanja.

Podaci u Informaciji o finansijskom volumenu po operativnom lizingu i broju ugovora su preuzeti od Udruženja društava za lizing u Bosni i Hercegovini.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje lizing društava

Na osnovu Zakona o lizingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje lizing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije, objavljenim u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 46/09.

Odluke Agencije kojima je definisano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje lizing društava su:

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga,
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva,
8. Odluka o nadzoru lizing društava i
9. Odluka o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH

Agencija je izdala Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu i Uputstvo za izradu izvještaja lizing društava.

1.2. Nadzor lizing sektora

Na osnovu izmjena i dopuna Zakona o Agenciji, Zakona o lizingu i podzakonskih akata objavljenih od strane Agencije, vršenje nadzora nad poslovanjem lizing društava sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine i podružnica sa sjedištem u Federaciji i izvan Federacije dodijeljeno je Agenciji. Nosilac poslova iz ove nadležnosti Agencije je Sektor za nadzor lizing društava (u daljem tekstu Sektor), koji vrši posredni (off-site kontrola) i neposredni (on-site kontrola) nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima. Cilj nadzora je stalno praćenje poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i lizing sistema Federacije BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

Posredni nadzor se zasniva na prikupljanju, pregledu, kontroli i analizi regulatornih finansijskih izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji na mjesečnom i kvartalnom nivou.

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društva provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontrolisanim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja poslovanja lizing društava, njihove zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom odnosile su se uglavnom na nepridržavanje odredbi Zakona o lizingu i na temelju istog donesenih propisa, neadekvatne politike i procedure kojima se definišu osnovni rizici u poslovanju lizing društva (rizik naplate potraživanja, likvidnosti, operativni, tržišni, rizik koncentracije i drugi) i način upravljanja rizicima, neadekvatno postojanje i djelovanja sistema internih kontrola i interne revizije, neadekvatno izvještavanje Agenciji, nepoštivanje Odluke o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društava pogrešna klasifikacija ugovora o lizingu, nepridržavanje odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Međunarodnih računovodstvenih standarda, poslovne aktivnosti koje nisu u skladu sa odredbama člana 5. i 7. Zakona o lizingu.

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU

2.1. Broj lizing društava

Na dan 31.03.2011. godine u Federaciji BiH nije došlo do promjene broja lizing društva koja imaju dozvolu za obavljanje poslova lizinga u odnosu na predhodnu godinu. Ukupno 8 lizing društava registrovanih u Federaciji BiH obavlja poslovne aktivnosti u 35 podružnica od kojih se 28 podružnica nalazi u Federaciji BiH i 7 u Republici Srpskoj. Finansiranje putem lizinga u Federaciji BiH obavljaju sljedeća lizing društva:

1. ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo,
2. Euroleasing d.d. Mostar,
3. Hypo Alpe Adria Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,

5. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
7. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
8. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

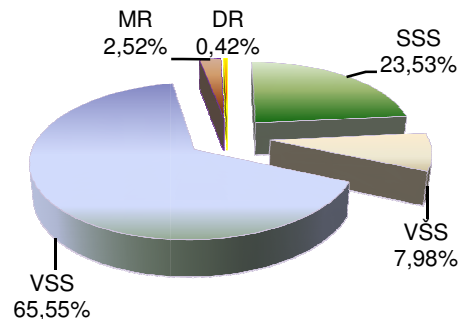
2.2. Vlasnička struktura

Od ukupno osam lizing društava, tri lizing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih matičnih kuća, dok se četiri lizing društva nalaze u većinskom vlasništvu svojih nerezidentnih matičnih kuća i/ili domaćih banaka osnovanih stranim kapitalom. Jedno lizing društvo se nalazi u većinskom vlasništvu rezidenta. U prvom kvartalu 2011. godini kod jednog lizing društva je izvršena statusna promjena osnivača društva.

2.3. Broj zaposlenih u lizing društvima

U sektoru lizinga na dan 31.03.2011. godine bilo je ukupno 236 zaposlenih sa slijedećom kvalifikacionom strukturom: 1 doktor nauka, 6 magistara, 154 sa VSS-visokom stručnom spremom, 19 sa VŠS-višom školskom spremom i 56 sa SSS-srednjom stručnom spremom. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u sektoru lizinga je na zadovoljavajućem nivou.

Grafikon 1. Kvalifikaciona struktura u sektoru lizing

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva, mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 31.03.2011. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 4,58 miliona KM aktive (31.12.2010. godine – 4,6 miliona KM, po zaposlenom). Istovremeno, na dan 31.03.2011. godine, u sektoru mikrokreditnih organizacija i fondacija ovaj pokazatelj je iznosio 361 hiljada KM aktive po zaposlenom, a bankarski sektor 2 miliona KM po zaposlenom.

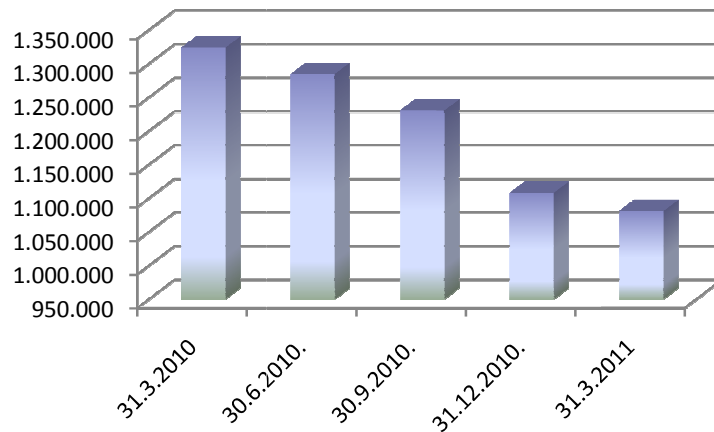
Treba napomenuti da pored navedenog broja zaposlenih u lizing društvima su angažovana još 52 radnika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju.

3. STRUKTURA BILANSA STANJA

3.1. Struktura aktive

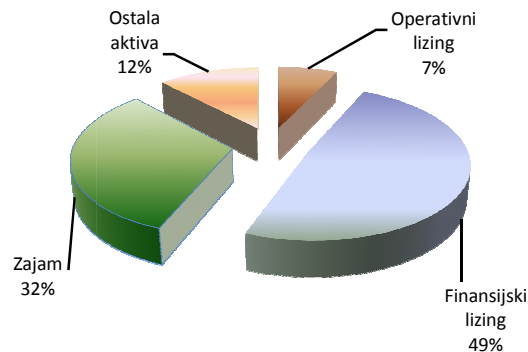
Ukupna aktiva sektora lizinga u Federaciji BiH na dan 31.03.2011. godine je iznosila 1.082. miliona KM, što je za 26,73 miliona KM ili 2,41% manje u odnosu na 31.12.2010. godine. Na tri lizing društva se odnosi 69% ukupne aktive lizing društava. Pojedinačno posmatrano, tri lizing društva su imala porast bilansne sume u odnosu na 31.12.2010. godine.

Grafikon 2. Konsolidovana aktiva sektora lizinga (u 000 KM)

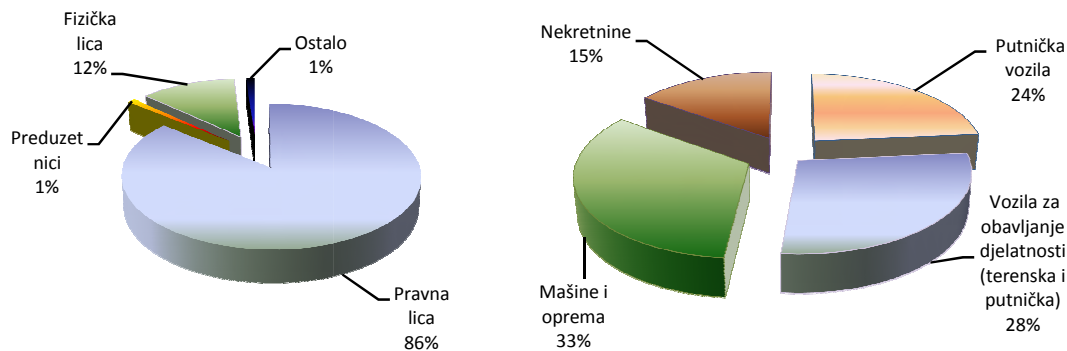
U strukturi ukupne aktive najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 532.779 hiljada KM, što predstavlja 49,26% aktive sektora lizinga. U odnosu na 31.12.2010. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su smanjena za 1,59%, dok su u odnosu na 31.03.2010. godine povećana za 0,22%.

Grafikon 3. Struktura ukupne aktive sektora lizinga na dan 31.03.2011. godine

U strukturi potraživanja prema korisniku lizinga i predmetu lizinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode.

Grafikon 4. Struktura finansijskog lizinga prema predmetu i korisniku lizinga na dan 31.03.2011. godine

Neto potraživanja po osnovu zajma (32% od ukupne aktive) na dan 31.03.2011. godine, iznosila su 347.309 hiljada KM. Od pomenutog iznosa potraživanja po osnovu zajma, 38% potraživanja se odnosi na portfolij jednog društva. U poređenju sa prethodnim kvartalom kada su neto potraživanja po osnovu zajma iznosila 368.178 hiljada KM, došlo je do smanjenja od 5,6% što je posljedica formiranja novih otpisa potraživanja po osnovu zajma i otplate postojećih potraživanja. U strukturi ukupne aktive, zajmovi će ostati u bilansima lizing društava dok ne isteknu rokovi na koje su odobreni.

U strukturi bilansne sume finansijskog sektora koji nadzire Agencija, na sektor lizinga odnosi se 7%, na bankarski sektor odnosi se 90% i 3% bilansne sume se odnosi na mikrokreditni sektor.

3.2. Kvalitet aktive

Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.03.2011. godine iskazane su u iznosu od 25.244 hiljada KM, što predstavlja smanjenje za 30% (10.649 hiljada KM) u odnosu na 31.03.2010. godine. U poređenju sa prethodnim kvartalom, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu su povećane za 30%. Uzrok povećanja rezervi za gubitke po finansijskom lizingu u prvom kvartalu 2011. godine u odnosu na četvrti kvartal 2010. godine je povećanjem nenaplaćenih potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo više od 90 i 180 dana.

U strukturi rezervi za finansijski lizing po broju dana kašnjenja na dan 31.03.2011. godine najznačajniji iznosi potraživanja se nalazi u kategorijama preko 90 i 180 dana kašnjenja (28.416 hiljada KM potraživanja i 23.261 hiljada KM rezervisanja). Od ukupnog iznosa potraživanja u kategoriji preko 180 dana, 63% se odnosi na 2 lizing društva koja su formirala 100% rezerve u navedenoj kategoriji kašnjenja. S obzirom na činjenicu da se radi o finansijskom lizingu, pretpostavka je da će lizing društva u narednom periodu ući u posjed predmeta lizinga, te da će prodajom predmeta lizinga ukupan iznos potraživanja biti znatno reducirana, odnosno da će iznos eventualnog otpisa potraživanja biti znatno ispod trenutnog nivoa potraživanja.

Rezerve za zajmove-kredite na dan 31.03.2011. godine su iznosile 24.579 hiljada KM i povećane su za 23% (4.533 hiljada KM) u odnosu na 31.12.2010. godine. Razlog povećanja rezervi za gubitke po zajmu-kreditu u prvom kvartalu 2011. godine u odnosu četvrti kvartal 2010. godine je povećanje potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo od 270 do 360 dana. Od ukupnog rezervisanog iznosa u navedenoj kategoriji prema danima kašnjenja, 98% se odnosi na rezervisanja jednog lizing društva.

Grafikon 5. Troškovi rezervi za gubitke za finansijski lizing i zajam (u 000 KM)

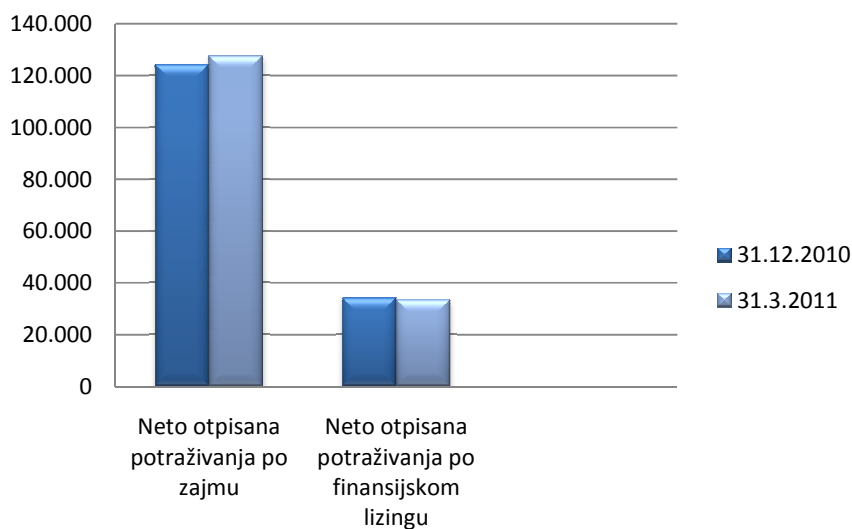

3.3. Vanbilansna evidencija – otpisana potraživanja

Ukupno otpisana potraživanja (vanbilansna evidencija) na dan 31.03.2011. godine iznosila su 161.033 hiljada KM. Od navedenog iznosa, 79% se odnosi na otpisana potraživanja po osnovu zajma i 21% se odnosi na otpisana potraživanja po finansijskom lizingu.

Od ukupnog iznosa otpisanih potraživanja na 31.03.2011. godine, 98% su otpisi formirani u toku 2010. godine.

Grafikon 6. Otpisana potraživanja za zajam i finansijski lizing (u 000 KM)

3.4. Plasmani prema broju ugovora i predmetu lizinga

Iznos finansiranja putem lizinga (finansijski i operativni lizing) u prvom kvartalu 2011. godine iznosio je 56.705 hiljada KM i odnosi se na 1.451 aktiviranih ugovora što predstavlja povećanje od 21% po iznosu finansiranja i 29% po broju ugovora u odnosu na prvi kvartal 2010. godine. Trend rasta broja ugovora i iznosa finansiranja predstavljaju povećanje potražnje za finansiranjem putem lizinga kao i aktivnijim djelovanjem lizing društava na BiH tržištu.

U strukturi novih plasmana u prvom kvartalu 2011. godine, 93% od ukupnog iznosa finansiranja se odnosi na plasmane putem finansijskog lizinga, a ostatak na plasmane putem operativnog lizinga. U prethodnoj godini je struktura novih plasmana iznosila 95% u korist finansijskog lizinga.

Poslovanje lizing društava u prvom kvartalu 2011. godine promatrano na razini cjelokupne djelatnosti lizinga, obilježava blagi rast broja i vrijednosti novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga.

Tabela 1. Pregled finansiranja i tržišno učešće prema predmetu finansiranja za finansijski lizing

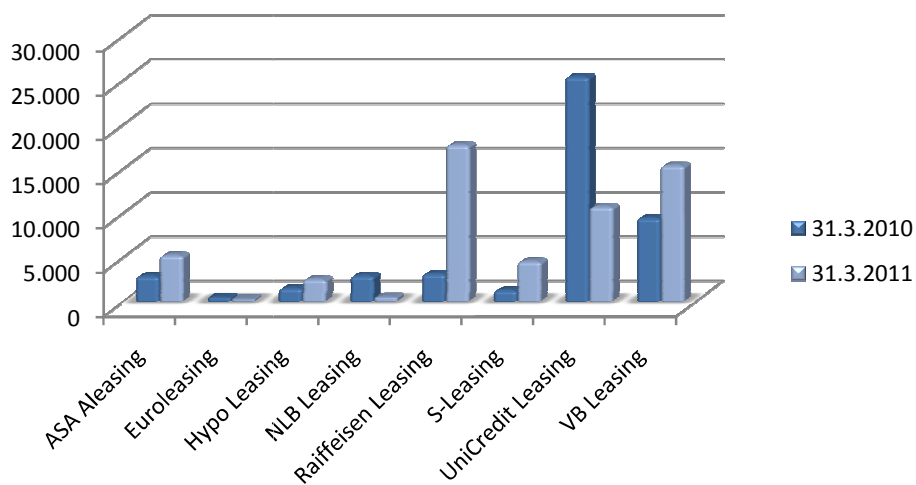
	31.3.2010				31.3.2011			
	FINANSIJSKI LIZING				FINANSIJSKI LIZING			
Lizing ugovori prema predmetu lizinga	Finansijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%	Finansijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%
Putnički automobili	12.948	529	29%	50%	18.502	800	34%	62%
Dostavna vozila	3.567	204	8%	19%	4.336	121	8%	9%
Kamioni i prikolice	9.108	147	21%	14%	12.548	215	24%	16%
Ostalo	129	5	0%	1%	381	8	1%	1%
Lager	452	15	1%	1%	297	10	1%	1%
VOZILA UKUPNO	26.204	900	59%	85%	36.064	1.154	68%	89%
Mašine i ind.oprema	6.319	31	14%	3%	6.936	40	13%	3%
Građevinske mašine	2.940	31	7%	3%	3.755	33	7%	2%
IT i business oprema	0	0	0%	0%	86	7	0%	1%
Ostalo	1.371	80	3%	8%	1.281	29	3%	2%
OPREMA UKUPNO	10.630	142	24%	14%	12.058	109	23%	8%
Industrijske i poslovne zgrade	7.387	8	17%	1%	3.553	26	7%	2%
Stambene zgrade	260	3	1%	0%	1.146	9	2%	1%
Hoteli i ugostiteljski objekti	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
NEKRETNINE UKUPNO	7.647	11	17%	1%	4.699	35	9%	3%
UKUPNO	44.481	1.053			52.821	1.298		

Tabela 2. Pregled finansiranja i tržišno učešće prema predmetu finansiranja za operativni lizing

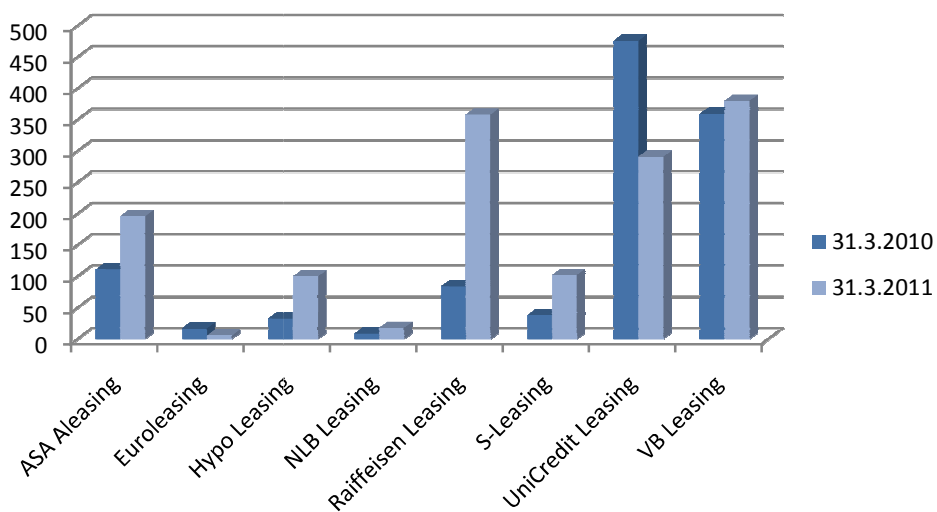
	31.3.2010				31.3.2011			
	OPERATIVNI LIZING				OPERATIVNI LIZING			
Lizing ugovori prema predmetu lizinga	Finansijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%	Finansijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%
Putnički automobili	1.891	57	78%	76%	2.558	96	66%	63%
Dostavna vozila	411	16	17%	21%	1.326	57	34%	37%
Kamioni i prikolice	131	2	5%	3%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Lager	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
VOZILA UKUPNO	2.433	75	100%	100%	3.884	153	100%	100%
Mašine i ind.oprema	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Građevinske mašine	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
IT i business oprema	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
OPREMA UKUPNO	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Industrijske i poslovne zgrade	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Stambene zgrade	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Hoteli i ugostiteljski objekti	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
NEKRETNINE UKUPNO	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
UKUPNO	2.433	75			3.884	153		

3.5. Pojedinačno tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

Grafikon 7. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

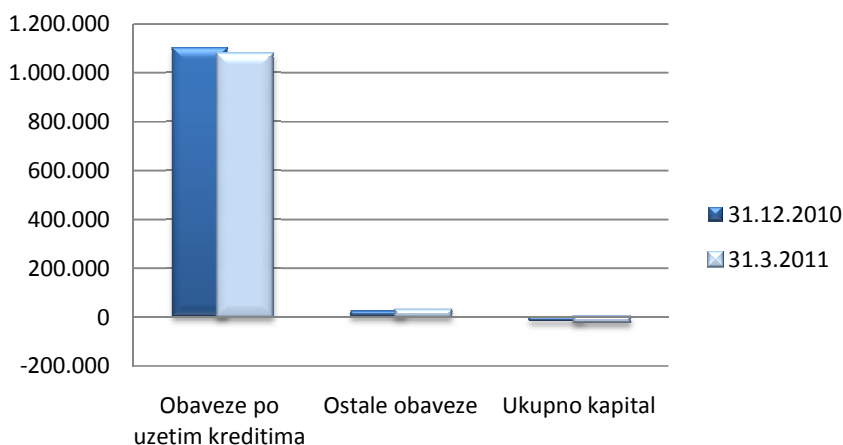
Grafikon 8. Tržišno učešće po broju ugovora

3.6. Struktura pasive

Na dan 31.03.2011. godine nije došlo do značajnih izmjena u strukturi pasive. Obaveze po uzetim kreditima i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive.

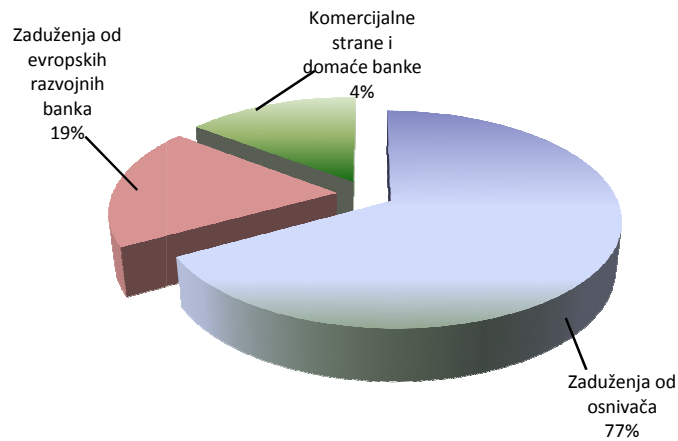
Grafikon 9. Struktura pasive

Ukupne obaveze po kreditima smanjene su za 2% u odnosu na 31.12.2010. godine. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 94% se odnosi na dugoročne obaveze.

Struktura obaveza po kreditima na dan 31.03.2011. godine je slična strukturi iz prethodnih izvještajnih perioda. U strukturi izvora finansiranja, 77% se odnosi na zaduženja od osnivača ili povezanih lica osnivača, dok se 19% odnosi na zaduženja od evropskih i domaćih razvojnih banaka (EIB, EBRD, CEDB, DEG, Razvojna Banka FBiH itd.). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a obezbjeđena su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija. Zbog lošijeg stanja u poslovanju lizing društava, zaduženje kod evropskih razvojnih banaka je otežano. Također, u strukturi izvora finansiranja, 4% se odnosi na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka.

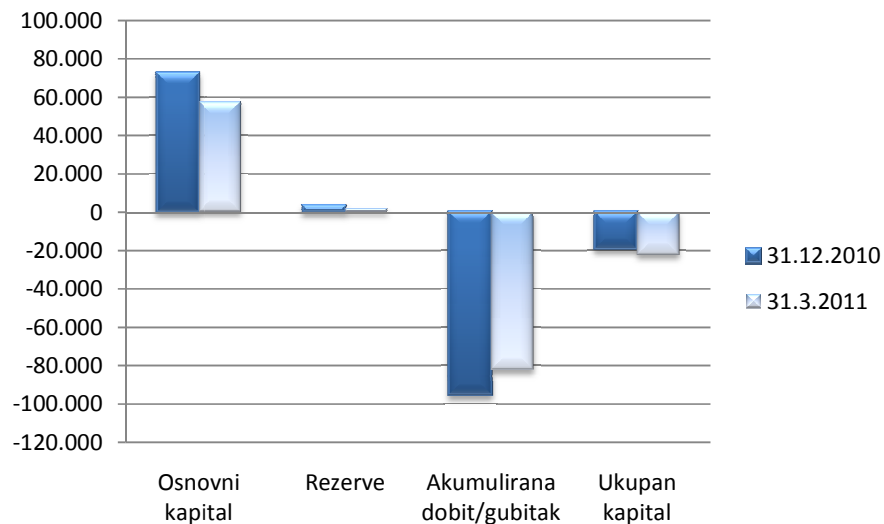
Grafikon 10. Struktura izvora finansiranja na dan 31.03.2011. godine

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u prvom kvartalu 2011. godini je 3,53 % na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u prvom kvartalu 2011. godine).

Ukupni kapital lizing društava je na dan 31.03.2011. godine bio negativan u iznosu od 22.447 hiljada KM. Posljedica negativnog ukupnog kapitala su izuzetno visoki gubici jednog lizing društva u 2010. godini, koje je ostvarilo i gubitak u prvom kvartalu 2011. godine.

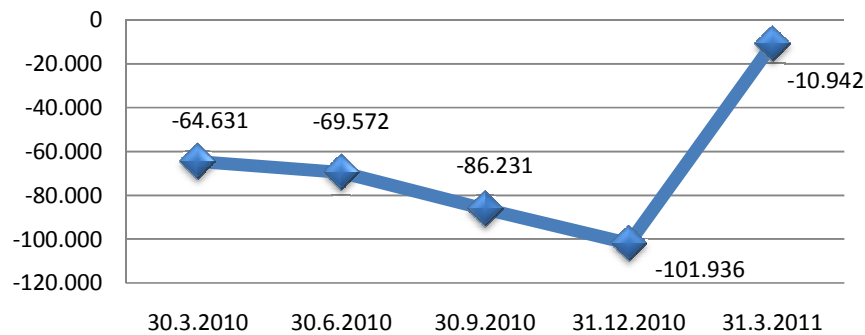
Grafikon 11. Struktura kapitala sektora lizinga

4. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

Na nivou sektora lizinga u periodu od 01.01.2011. do 31.03.2011. godine, ostvaren je gubitak u iznosu od 10.942 hiljada KM, što predstavlja smanjenje gubitka u iznosu od 53.689 hiljada KM u odnosu na 31.03.2010. godine. Dobit nakon oporezivanja ostvarila su četiri lizing društva u iznosu od 3.600 hiljada KM, dok su gubitak iskazala četiri lizing društva u iznosu od 14.542 hiljada KM, od čega se na jedno društvo odnosi 12.009 hiljada KM ili 82%.

Grafikon 12. Pregled dobiti /gubitka sektora lizinga po periodima

Prihod od kamata po finansijskom lizingu (prosjeak na mjesečnom nivou) u prvom kvartalu 2011. godine je manji za 33% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine. Ukupan neto prihod od kamata u prvom kvartalu 2011. godine je iznosio 8.240 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 53% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine.

5. PONDERISANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu, izražena na godišnjem nivou, iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

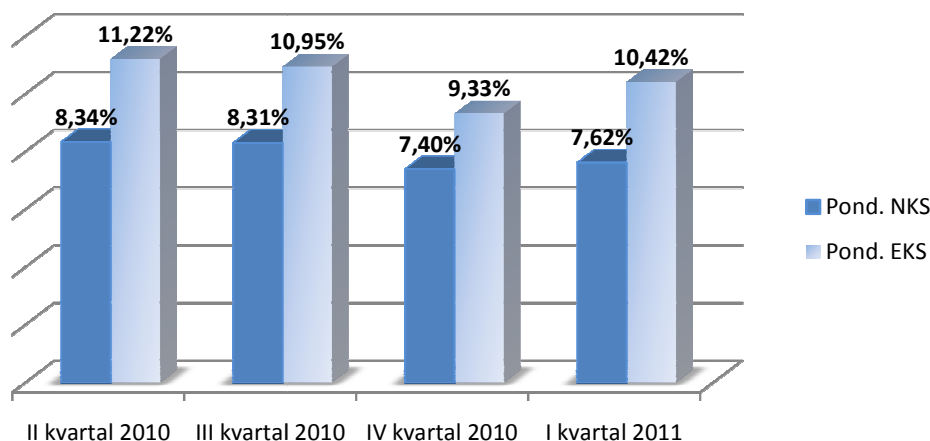
U prvom kvartalu 2011. godine, ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore o finansijskom lizingu je 7,62%, a efektivna kamatna stopa je 10,42%.

Tabela 3. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za prvi kvartal 2011. godine (finansijski lizing)

Rb	OPIS	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	1.565	7,41%	13,28%
a.	putnička vozila	1.331	7,26%	13,25%
b.	vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	179	8,61%	14,12%
c.	mašine i oprema	55	7,07%	11,35%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	51.256	7,62%	10,19%
a.	putnička vozila	18.502	8,17%	11,29%
b.	vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	17.449	7,01%	9,39%
c.	mašine i oprema	10.609	7,66%	10,32%
d.	nekretnine	4.696	7,58%	8,48%
	UKUPNO	52.821	7,62%	10,42%

U poređenju sa četvrtim kvartalom 2010. godine evidentan je blagi rast nominalnih i efektivnih kamatnih stopa novozaključenih ugovora.

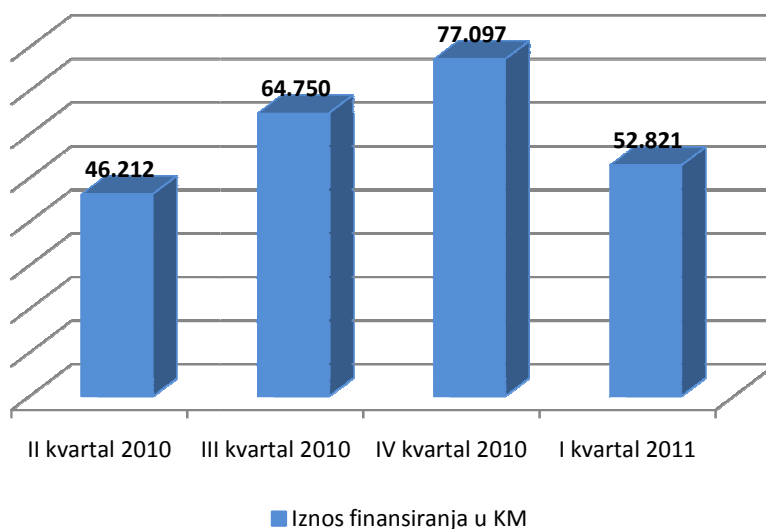
Grafikon 13. Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatni stopa za ugovore o finansijskom lizingu

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu (plaćanje unaprijed od strane korisnika lizinga), kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora (kasko osiguranje i sl.).

Za ugovore o finansijskom lizingu koji su odobreni u izvještajnom mjesecu, lizing društva su obavezna na mjesečnom nivou izvještavati Agenciju o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama, a u skladu sa propisanom metodologijom. Na taj način se ostvaruje transparentnost i uporedivost finansiranja putem lizinga.

Grafikon 14. Pregled iznosa finansiranja (finansijski lizing) (u 000 KM)

6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Po pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2011. godine, zaključuje se da sektor lizinga u Federacije BiH pokazuje znake oporavka, ali su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizilaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim periodima.

Blagi trend porasta makroekonomskih pokazatelja (kako u BiH tako i u zemljama okruženja i EU) i samim tim blago povećana potražnja za finansiranjem putem lizinga, kao i reorganizacija poslovanja unutar lizing društava u smislu prilagođavanja poslovanja u uslovima krize i usklađivanje sa regulatornim propisima, su faktori koji su uticali na zaustavljanje negativnih trendova koji su dominirali unutar sektora.

Najveći negativan uticaj na finansijske pokazatelje lizing društava imaju zajmovi-kreditni koji su plasirani od strane lizing društava do 03.01.2009. godine. Analizom finansijskih izvještaja lizing društava, dostavljenih Agenciji u toku 2010. godine, došlo se do zaključka da lizing društva koja nisu plasirala zajmove imaju znatno manje poteškoća u poslovanju.

Portfolio finansijskog lizinga se može ocjeniti kao zadovoljavajući uzimajući u obzir objektivne tržišne okolnosti i stanje u BiH ekonomiji.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- poduzimanje mjera i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za prevazilaženje i ublažavanje negativnih efekata globalne finansijske krize na sektor lizinga u Federaciji BiH,
- nastaviti kontinuiran nadzor lizing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- dopunjavanje regulative za lizing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje lizing društava,
- praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- uspostavljanje informacionog sistema koji će na osnovu izvještaja lizing društava omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju lizing društava,
- definisanje elektronskog načina dostavljanja podataka i kreiranje aplikativne podrške za aktivnosti u vezi sa off-site nadzorom lizing društava,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova i
- unapređivanje saradnje sa Udruženjem društava za lizing u BiH, kao i pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva.

U narednom periodu lizing društva trebaju dodatno da se fokusiraju na kontrolu dospjelih, a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju naplate dospjelih potraživanja.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- politike i procedure upravljanja kreditnim, operativnim i tržišnim rizicima,
- pokrića iskazanih gubitaka nastalih u toku 2010. godine kroz povećanje osnovnog kapitala,
- uspostavi sistema internih kontrola i funkciju interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnijih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvještavanja,
- detaljnije informisanje clijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumjevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga i
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke

7. PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima

R. br.	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zapo sl.	Web adresa
1.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Abaza Dženamir	+ 387 33 771 222	22.03.2010	19	www.asa-leasing.ba
2.	Euroleasing d.d. Mostar	Vukovarska 1, Mostar	Renata Perić	+ 387 36 394 500	03.02.2010	5	www.euroleasing.ba
3.	Hypo Alpe Adria Leasing d.o.o. Sarajevo	Trg solidarnosti 12, Sarajevo	Emina Sarač	+ 387 33 702 100	16.03.2010	67	www.hypo-leasing.ba
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 11, Sarajevo	Belma Sekavić - Bandić	+ 387 33 254 354	19.01.2010	68	www.rlbh.ba
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 14c, Sarajevo	Amela Kalisi	+ 387 33 716 135	19.03.2010	10	www.nbleasing.ba
6.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Katarina Sabol	+ 387 33 565 850	11.02.2010	8	www.s-leasing.ba
7.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 721 750	16.03.2010	25	www.unicreditleasing.ba
8.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010	34	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	236	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	učešća%
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	51,00%
	ALEASING d.o.o. Celje	49,00%
EUROLEASING d.d. Mostar	EUROLEASING d.o.o. Zagreb	27,24%
	EUROHERC osiguranje d.d. Sarajevo	17,66%
	EUROHERC osiguranje d.d. Zagreb	13,52%
	BSO d.d. Sarajevo	8,40%
	AGRAM životno osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	JADRANSKO osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	EUROAGRAM TIS d.o.o. Zagreb	6,50%
	EURO DAUS d.d. Split	6,50%
	EURODOM d.o.o. Osijek	6,50%
HYPO ALPE ADRIA LEASING d.o.o. Sarajevo	HYPO ALPE ADRIA LEASING HOLDING AG. Klagenfurt	100,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	90,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	10,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	VOLKSBANK d.d. Sarajevo	49,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 31.03.2011. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Ukupna rezervisanja
1	0-60	0,05%	196.926	98
2	60-90	5%	49.163	2.458
3	90-180	10%	68.935	6.893
4	180-270	30%	5.159	1.548
5	270-360	50%	27.089	13.545
6	preko 360	100%	37	37
UKUPNO			347.309	24.579

Prilog 4. Pregled rezervi za FL lizing društava sa 31.03.2011. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dana kašnjenja	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pok. stvari	Iznos potraživanja za nepokretne	Rezervisanja za pokretne stvari	Rezervisanja za nepokretne stvari	Ukupna rezervisanja
1	0-60	0,50%	0,50%	53.935	8.333	466	40	507
2	60-90	10%	10%	8.818	888	971	89	1.060
3	90-180	50%	50%	10.483	350	5.663	88	5.750
4	preko 180	100%	75%	17.293	290	17.293	218	17.511
5	preko 360	100%	100%	29	387	29	387	416
UKUPNO				90.558	10.248	24.422	822	25.244

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2010		31.3.2011		% rasta
		Iznos	%	Iznos	%	
	AKTIVA					31.03.2011 / 31.12.2010
1.	Novac i novčani ekvivalenti	22.080	1,99%	20.531	1,90%	-7,02%
2.	Plasmani bankama	20	0,01%	0	0,00%	-100,00%
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	541.367	48,84%	532.779	49,26%	-1,59%
3a)	potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	658.443	59,41%	653.336	60,40%	-0,78%
3b)	rezerve za gubitke	19.510	1,76%	25.244	2,33%	29,39%
3c)	odgođeni prihodi po osnovu kamata	97.306	8,78%	95.046	8,79%	-2,32%
3d)	odgođeni prihodi po osnovu naknada	260	0,02%	267	0,02%	2,69%
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	82.798	7,47%	82.811	7,66%	0,02%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	112.670	10,17%	112.039	10,36%	-0,56%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	46.165	4,17%	45.572	4,21%	-1,28%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	97.524	8,80%	99.158	9,17%	1,68%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	10.146	0,92%	10.501	0,97%	3,50%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni lizing	20.873	1,88%	22.190	2,05%	6,31%
6.	Dugoročne investicije	43.928	3,96%	38.870	3,59%	-11,51%
7.	Ostala aktiva	305.527	27,56%	294.630	27,23%	-3,57%
	UKUPNA AKTIVA (1+2+3+4+5+6+7)	1.108.390	100,00%	1.081.660	100,00%	-2,41%
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	1.102.321	99,45%	1.076.502	99,52%	-2,34%
9a)	obaveze po kratkoročnim kreditima	48.950	4,42%	61.235	5,66%	25,10%
9b)	obaveze po dugoročnim kreditima	1.054.236	95,11%	1.016.342	93,96%	-3,59%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	865	0,08%	1.075	0,10%	24,28%
10.	Ostale obaveze	25.372	2,29%	27.605	2,55%	8,80%
	UKUPNO OBAVEZE	1.127.693	101,74%	1.104.107*	102,07*	-2,09%
11.	Osnovni kapital	72.555	6,55%	57.852	5,35%	-20,26%
12.	Rezerve	3.424	0,31%	2.023	0,19%	-40,92%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-95.282	-8,60%	-82.322	-7,61%	-13,60%
	UKUPNO KAPITAL	-19.303	-1,74%	-22.447	-2,08%	16,29%
	UKUPNO PASIVA	1.108.390	100,00%	1.081.660	100,00%	-2,41%

*Napomena: iskazane ukupne obaveze su veće od ukupne pasive uslijed negativne vrijednosti ukupnog kapitala.

Prilog 6. Osnovni pokazatelji poslovanja

OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA	31.12.2010	31.3.2011
Aktiva po zaposlenom (000 KM)	4.580	4.583
Ukupne obaveze prema ukupnom kapitalu	- 58,53	- 49,19
Ukupne obaveze prema osnovnom kapitalu	15,54	19,09

OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA	31.3.2010	31.3.2011
CIR (Omjer troškova i prihoda)*	65,08%	73,24%
Omjer troškova rezervisanja i prosječne aktive	6,21%	1,73%

* *Napomena: u troškove nisu uključeni troškovi rezervacija.*

Prilog 7. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	01.01.2010 - 31.3.2010		01.01.2011-31.3.2011		% rasta 31.03.2011/ 31.03.2010
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	26.923	69%	17.971	60%	-33%
2.	Rashodi po kamatama	11.289	29%	9.731	32%	-14%
3.	Neto prihodi od kamata	15.634	40%	8.240	27%	-47%
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	12.128	31%	12.161	40%	0%
5.	Operativni rashodi	14.126	36%	12.337	41%	-13%
5a)	troškovi plata i doprinosa	2.648	7%	2.770	9%	5%
5b)	troškovi poslovnog prostora	3.662	9%	4.094	14%	12%
5c)	ostali operativni troškovi	7.816	20%	5.473	18%	-30%
6.	Troškovi rezervi za gubitke	78.267	200%	18.938	63%	-76%
7.	Dobit prije poreza	-64.631	-166%	-10.874	-36%	-83%
8.	Porez na dobit		0%	68	0%	-
9.	Neto dobit	-64.631	-166%	-10.942	-36%	-83%

Prilog 8. Rangiranje bilansne sume

31.12.2010					31.3.2011					Indeks bilansne sume
Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2010.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2011.	Kumul. učešće	
1.	Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o.	366.900	33,10%	33,10%	1.	Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o.	334.618	30,94%	30,94%	91
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o.	229.030	20,66%	53,77%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o.	228.582	21,13%	52,07%	100
3.	UniCredit Leasing doo	178.336	16,09%	69,86%	3.	UniCredit Leasing doo	178.726	16,52%	68,59%	100
4.	VB Leasing d.o.o.	105.273	9,50%	79,35%	4.	VB Leasing d.o.o.	105.229	9,73%	78,32%	100
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	81.003	7,31%	86,66%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	86.535	8,00%	86,33%	107
6.	Asa Aleasing d.o.o.	72.319	6,52%	93,19%	6.	Asa Aleasing d.o.o.	71.311	6,59%	92,91%	99
7.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	46.006	4,15%	97,34%	7.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	47.691	4,41%	97,33%	104
8.	Euroleasing d.d. Mostar	29.523	2,67%	100,00%	8.	Euroleasing d.d. Mostar	28.967	2,68%	100,00%	98
UKUPNO		1.108.390	100%		UKUPNO		1.081.659	100,00%		98